

ลาวเชิญ “ผี” : ความหมายและบทบาท ในฐานะเพลงประกอบการแสดง

“LAO CHUEN PHI” : SIGNIFICATION AND ROLE OF SONG ACCOMPANYING DRAMA PERFORMANCE

ธำมรงค์ บุญราช*
Thamarong Boonrach*

บทคัดย่อ

“ลาวเชิญผี” เป็นชื่อเพลงไทยสำเนียงลาวเพลงหนึ่ง อัตราสองชั้น นิยมนำมาใช้บรรจุนใน บทขับร้องประกอบการแสดงละครและการแสดงเบ็ดเตล็ดในบทประพันธ์ที่กล่าวถึงการอธิษฐานหรือการขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จากการศึกษาพบว่า เพลงลาวเชิญผี เป็นเพลงที่มีความยาว 4 หน้าทับ มีบันไดเสียงของเพลงอยู่ในกลุ่มเสียงทางเพียออล่าง ไม่มีการเปลี่ยนกลุ่มเสียงในระหว่างทำนอง ปรากฏการดำเนินทำนองแบบบังคับทางและปรากฏหลักฐานในการบันทึกเสียงการบรรเลงและขับร้องเพลงลาวเชิญผี ลงในแผ่นเสียงตราสุนัขน้าสี่เหลี่อง จากการแสดงละครเรื่องพระลอ ขับร้องโดยหม่อมมาลัย ฤๅชกร ณ อยุธยา และแม่ทรัพย์ นอกจากนี้ยังพบว่าเพลงลาวเชิญผีได้ถูกนำไปใช้บรรจุนำร้องอยู่ในการแสดงละครทั้งหมด 3 เรื่อง ในบทที่ตัวละครต้องอธิษฐานขอพรต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์และการเชิญคนโดยทั่วไป ได้แก่ 1) ละครเรื่องพระลอ พระนิพนธ์ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ตอนต้น ฉากที่ 1 ปู่เจ้าเข้าวัง 2) ละครเรื่อง เรื่องสาวเครือฟ้า พระนิพนธ์ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ชุดที่ 2 วิวาท และ 3) การแสดงละครพันทาง เรื่องพญาผานอง กรมศิลปากรสร้างบทใหม่ องค์ 2 ศุภนิมิต ปัจจุบันแม้ว่าการตีความคำว่า “ผี” ในสังคมไทย มีความหมายทั้งในเชิงวิญญาณหรือกลับลกลายเป็นสัญลักษณ์ในเชิงไม่เป็นมงคล แต่ในอีกแง่หนึ่งนั้น คำว่า “ผี” ในอดีตกลับให้ความหมายเชิงลึกลับ สะท้อนถึงความเชื่อที่แสดงถึงความหมายของเทพหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาโบราณที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ความหมายของเพลงลาวเชิญผีในอีกมิติ จึงสามารถแสดงให้เห็นถึงสัญลักษณ์ของคำว่า “ผี” ในฐานะเทวดาหรือเทพที่แสดงถึงความเป็นมงคลได้ด้วยเช่นกัน

คำสำคัญ : เพลงไทยสำเนียงลาว/ ลาวเชิญผี/ เพลงประกอบการแสดง

* นักวิชาการละครและดนตรีปฏิบัติกร สำนักการสังคีต กรมศิลปากร, novpubpla09@hotmail.com

* Music and Drama Academician Practitioner Level, Office of Performing Arts Fine Arts Department, novpubpla09@hotmail.com

Received 15/12/2564, Revised 29/12/2564, Accepted 17/02/2565

Abstract

“Lao chuen phi” is the name of a Lao accent Thai song with a double rate tempo (Song chan) and is commonly performed in a praying or blessing scene of theaters or performances. Through qualitative research, the study revealed that lao chuen phi has the length of 4 measures played in the low musical scale (Thang phiang o lang) without transposition. This musical pattern and traditional practice are in several records, texts, theaters. Lao chuen phi is used in praying or requesting the presence of deities in theaters such as theater plays written by H.R.H. Prince Naradhip Prabandhbongs, Lakon Phra Lor (Act I, The Royal Grandfather Enters the Palace) and Sao Krua Fah A Musical (The Wedding Scene); and the play written by members of The Royal Fine Arts department, Lakon Pantang Phya Phanon (Act II, Favourable Omen). Moreover, the study showed that the interpretation of the word ghost or “phi” in the olden Thai society has a different meaning from today. While this generation regarded “phi” as a ghost or an unholy symbolic, in the olden days, “phi” had a meaning of gods or sacred things and holy beings in ancient religions.

Keywords : Lao Accent Thai Song/ Lao Chuen Phi/ Traditional Thai Drama Music

บทนำ

เมื่อกล่าวถึงคำว่า “ผี” บุคคลทั่วไปในปัจจุบันมักเข้าใจและถูกปลูกฝังความเชื่อเกี่ยวกับคำนี้มาโดยตลอด ว่าเป็นสิ่งที่น่าเกลียดน่ากลัวและตีความหมายไปทางอัปมงคลมากกว่ามงคล ในขณะที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 ได้อธิบายความหมายของคำว่า “ผี” ไว้ว่า “ผี น. สิ่งที่มีมนุษย์เชื่อกันว่าเป็นสภาพลึกลับ มองไม่เห็นตัว แต่อาจปรากฏเหมือนมีตัวตนได้ อาจให้คุณหรือโทษได้ มีทั้งดีและร้าย เช่น ผีปู่ตายาย ผีเรือน ผีหา, เรียกคนที่ตายไปแล้ว”¹ ส่วนคำว่า “ผี” ในความเชื่อของคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือคนบางกลุ่มนั้น อาจมีความเชื่อที่ต่างออกไป ซึ่งดูเหมือนจะเป็นไปในทางที่กล่าวถึง “ผี” ในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์แทนอำนาจของสิ่งที่เหนือธรรมชาติและอาจหมายรวมถึงเทวดาผู้มีโทษและมีคุณ ดังที่สุจิตต์ วงษ์เทศ ได้อธิบายถึงเรื่อง ผีฟ้า ไว้ว่า

ผีฟ้า หมายถึงผู้เป็นใหญ่บนฟ้า บางทีเรียกเจ้าแห่งฟ้าหรือเจ้าฟ้า มีอำนาจเหนือธรรมชาติสูงสุด อยู่บนฟ้า เป็นแหล่งขวัญชนชั้นนำที่ตายแล้วของเผ่าพันธุ์ ถูกส่งขึ้นฟ้ารวมพลังเป็นหนึ่งเดียวกับผีฟ้าเพื่อปกป้องคุ้มครองคนที่ยังไม่ตายอยู่ในชุมชนให้มีความอุดมสมบูรณ์²

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความเชื่อเรื่องผีนั่น อาจส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ได้ ด้วยมนุษย์บางกลุ่มมีความเชื่อว่า “ผี” สามารถบันดาลได้ทั้งความอุดมสมบูรณ์และสามารถปกป้องคุ้มครองมนุษย์ได้ ดังจะเห็นได้จากประเพณีการขอฝนในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ยังคงมีประเพณีการขอฝนจากผีฟ้าพญาแถน ฯลฯ มาจนถึงปัจจุบัน

ความเชื่อเรื่อง “ผี” ในสังคมไทยสู่วัฒนธรรมบันเทิง

ความเชื่อในเรื่องของ “ผี” นอกจากจะส่งผลให้เกิดประเพณีดังที่ได้ยกตัวอย่างมาข้างต้นแล้ว “ผี” ยังส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมบันเทิงบางประการขึ้นมาอีกด้วย ดังจะเห็นได้ว่าในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้น มีการร้องเพลงพื้นบ้านประเภทหมอลำอยู่ในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับผีในหลาย ๆ พิธีกรรม อาทิ พิธีกรรมลำผีฟ้า ฯลฯ เป็นต้น ดังที่ สันติสิทธิ์ บริวัชรตระกูล ได้อธิบายถึงเรื่องหมอลำว่ามีพัฒนาการมาจากการลำส้อง การลำส้อง ในพิธีกรรมลำผีฟ้า ความว่า

¹ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2544 (กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด, 2556), 781.

² สุจิตต์ วงษ์เทศ, “‘ศาสนาผี’ ที่สุดในโลก ยัง ‘เฮี้ยน’ ที่สุดของไทย,” มติชนสุดสัปดาห์ ปีที่ 41, ฉบับที่ 2146 (1-7 ตุลาคม 2564): 68.

สื่อพื้นบ้านหมอลำ พัฒนามาจากความเชื่อเรื่องผีฟ้า ผีแถน และผีบรรพบุรุษ ชาวบ้านเชื่อว่า สิ่งเหล่านี้มีพลังอำนาจสามารถบันดาลให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ได้ จึงมีพิธีกรรมล่ำผีฟ้าเพื่อรักษาโรคขึ้น โดยมีการขับลำเป็นองค์ประกอบในพิธี เช่น การลำส้อง การลำทรง ซึ่งได้พัฒนาเป็นหมอลำประเภทต่าง ๆ ในปัจจุบัน³

นอกจากความเชื่อในเรื่องของ “ผี” จะส่งผลให้เกิดประเพณีและวัฒนธรรมบันเทิงในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว ในแถบภาคเหนือของประเทศไทยนั้น ยังปรากฏวัฒนธรรมบันเทิงในประเพณีที่เกี่ยวข้องกับผีเช่นเดียวกันอีกด้วย ดังปรากฏว่าในพิธีกรรมพ่อนผีมดบ้านดอกบัว ณ จังหวัดลำปางนั้น จะต้องมียกดนตรีเข้าไปมีส่วนในพิธีกรรมนี้ด้วยเช่นกัน ซึ่งณัฐภัทร์ สุรินทร์วงศ์ และบาร์นิ บุญทรง ได้อธิบายไว้ว่า

ดนตรีมีความสำคัญในการเชิญผีปู่ย่ามาเข้าทรงร่างของม้าขี่ ในการประกอบพิธีกรรมทุกครั้ง ต้องมีเสียงดนตรีบรรเลง ทั้งในเวลาเชิญผีปู่ย่า บรรเลงขับกล่อมให้ผีปู่ย่าพ่อนรำระหว่างพิธีกรรม และส่งผีปู่ย่าหลังจากเสร็จพิธีกรรม⁴

สำหรับในวัฒนธรรมบันเทิงของดนตรีไทยในภาคกลางเอง ยังปรากฏเพลงไทยโบราณอยู่เพลงหนึ่ง ซึ่งมีชื่อและความหมายของเพลงที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “ผี” และมีวัตถุประสงค์ของการนำเพลงนี้มาใช้ในลักษณะที่คล้ายกับทั้งวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนืออีกด้วย นั่นคือ “เพลงลาวเชิญผี” เพลงไทยสำเนียงลาว อัตราสองชั้น หน้าทับลาว สันนิษฐานว่าเป็นเพลงไทยทำนองเก่าที่มีมาแต่โบราณสมัย ดังที่ ณรงค์ชัย ปิฎกรัษต์ ได้อธิบายถึงเพลงนี้ไว้ว่า “ลาวเชิญผี เพลงทำนองเก่าสมัยอยุธยา ใช้ประกอบการแสดงละครในบทที่ต้องการความขลังศักดิ์สิทธิ์”⁵ สำหรับความหมายของเพลงลาวเชิญผีและบริบทของการนำไปใช้นั้น พบว่าเพลงนี้มีความหมายไปในทางขอพรต่อเทวดา เทพเจ้า หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และนิยมนำมาบรรจุเป็นทำนองร้องประกอบการแสดงละครในช่วงที่ตัวละครอธิษฐานขอพรต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และในบางครั้งยังสามารถนำไปใช้บรรจุเป็นทำนองร้องในช่วงที่ตัวละครเชิญคนโดยทั่วไปได้อีกด้วย

นอกจากนี้ยังปรากฏหลักฐานว่า เพลงลาวเชิญผีสามารถนำไปใช้บรรจุเพลงอยู่ในการแสดงระบำเบ็ดเตล็ดที่มีบทประพันธ์กล่าวถึงการอัญเชิญเทวดาและบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ รวมถึงขอพรจากเทวดา หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ให้ช่วยคุ้มครองและถวายพระพรแด่พระบรมวงศานุวงศ์และอำนาวยพรให้แก่ประเทศชาติได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของไชยยะ ทางมีศรี ที่ได้อธิบายถึงการนำเพลงลาวเชิญผีมาใช้บรรจุในการแสดงละครและการแสดงระบำเบ็ดเตล็ดชุดต่าง ๆ ความว่า

³ สันดุสิต บวรวัชรกุล, “การสืบทอดสื่อพื้นบ้าน หมอลำเรื่องต่อกลอน,” วารสารกระแสวัฒนธรรม ปีที่ 18, ฉบับที่ 34 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560): 81-90.

⁴ ณัฐภัทร์ สุรินทร์วงศ์ และบาร์นิ บุญทรง, “พิธีกรรมพ่อนผีมด : การสื่อสารระหว่างมิติในมุมมองคติชนวิทยา,” วารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม ปีที่ 5, ฉบับที่ 1 (9) (มกราคม-มิถุนายน 2560): 77.

⁵ ณรงค์ชัย ปิฎกรัษต์. สารานุกรมเพลงไทย (กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, 2542), 385.

เพลงลาวเชยผี เป็นเพลงไทยของเก่า ไม่ทราบที่มาและไม่ทราบนามผู้แต่ง นิยมนำมาบรรจุประกอบการแสดงละคร ในบทขับร้องที่มีความหมายไปในทางรำพึงรำพันและอธิษฐานขอพรต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้บรรจุในการแสดงระบำเบ็ดเตล็ดที่มีความหมายไปในทางอวยพรได้ด้วยเช่นกัน⁶

จากข้อมูลที่ถูกกล่าวมาทั้งหมดในข้างต้น จึงแสดงให้เห็นว่า คำว่า “เชยผี” ที่ปรากฏในชื่อเพลงนี้ไม่ใช่ “ผี” ที่มีความหมายไปในทางที่ไม่ดี ในทางชั่วร้าย หรือความอัปมงคลแต่อย่างใด หากแต่คำว่า “เชยผี” ในชื่อของเพลงนี้ หมายถึง “ผี” ที่เป็นเทวดาหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า เพลงลาวเชยผี เป็นเพลงที่มีความหมายไปในทางที่มงคลและเหมาะแก่การนำมาใช้อธิษฐานขอพรต่อ สิ่งศักดิ์สิทธิ์มากกว่า

ทำนองของเพลงลาวเชยผีนั้น จากการศึกษาพบว่า เป็นเพลงไทยที่มีความยาว 4 หน้าทับ อัตราสองชั้น สามารถวิเคราะห์ทำนองของเพลงได้ ดังนี้

ทำนอง	--- รี่	--- รี่	--- ช	-- ท ล	-- ช ม	-- ช ล	-- ช ท	-- ลช
จังหวะฉิ่ง	--- ฉิ่ง	--- ฉับ	--- ฉิ่ง	--- ฉับ	--- ฉิ่ง	--- ฉับ	--- ฉิ่ง	--- ฉับ
หน้าทับ	- ดิง - โจ๊ะ	- ดิง - ดิง	-- ดิง ทั้ง	-- ดิง ทั้ง	- ดิง - โจ๊ะ	- ดิง - ดิง	-- ดิง ทั้ง	-- ดิง ทั้ง
ทำนอง	-- ช ม	-- ร ช	-- ล ท	-- ช ล	-- ช ม	-- ช ล	-- ช ท	-- ลช
จังหวะฉิ่ง	--- ฉิ่ง	--- ฉับ	--- ฉิ่ง	--- ฉับ	--- ฉิ่ง	--- ฉับ	--- ฉิ่ง	--- ฉับ
หน้าทับ	- ดิง - โจ๊ะ	- ดิง - ดิง	-- ดิง ทั้ง	-- ดิง ทั้ง	- ดิง - โจ๊ะ	- ดิง - ดิง	-- ดิง ทั้ง	-- ดิง ทั้ง

ตัวอย่างที่ 1 ทำนองเพลงลาวเชยผี สองชั้น หน้าทับลาว
ที่มา : ผู้เขียน

จากทำนองของเพลงลาวเชยผีข้างต้น สามารถวิเคราะห์ได้ว่า เพลงนี้เป็นเพลงไทยที่มีบันไดเสียงอยู่ในกลุ่มเสียงทางเพียงอล่าง (กลุ่มเสียงปญจมูลที่ 7 ช ล ท X ร ม X) ซึ่งเป็นกลุ่มเสียงโบราณ ที่นิยมใช้ในเพลงไทยทั่วไปและไม่มีการเปลี่ยนกลุ่มเสียงในระหว่างทำนอง ส่วนการดำเนินทำนองของเพลงนั้น พบว่ามีลักษณะการดำเนินทำนองแบบบังคับทาง

ส่วนรูปแบบกระสวนทำนองที่ปรากฏในเพลงลาวเชยผีนั้น พบทั้งสิ้น 2 รูปแบบกระสวนทำนอง ดังนี้

กระสวนทำนองที่ 1

--- X	--- X	--- X	-- XX
-------	-------	-------	-------

⁶ไชยยะ ทางมีศรี, “เพลงลาวเชยผี,” สัมภาษณ์โดย อำรงค์ บุญราช, 8 กุมภาพันธ์ 2565.

กระสวนทำนองที่ 2

-- XX	-- XX	-- XX	-- XX
-------	-------	-------	-------

เมื่อนำทำนองเพลงลาวเชิณผีน้มาถอดเป็นกระสวนทำนองแล้ว พบว่าเพลงนี้มีกระสวนทำนองทั้งสิ้น 2 ลักษณะ คือ

- 1) กระสวนทำนองที่ 1 พบเฉพาะตอนต้นเพลง สำหรับเป็นตัวเปิดทำนองของเพลง
- 2) กระสวนทำนองที่ 2 สามารถพบได้ตลอดทั้งเพลง ซึ่งสรุปได้ว่าเป็นลักษณะที่ทำให้เพลงนี้มีอัตลักษณ์เฉพาะ

สำหรับทางร้องเพลงลาวเชิณผีน้ สามารถแบ่งคำร้องและมีวิธีการแบ่งเอื้อนได้ตามลักษณะของฉันทลักษณ์ในการประพันธ์ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มีฉันทลักษณ์ที่นำมาใช้สำหรับบรรจุคำร้องในเพลงลาวเชิณผีน้ทั้งหมด 3 ฉันทลักษณ์ ดังนี้

- 1) กลอนลำนำ ปรากฏอยู่ในการแสดงละคร เรื่องพระลอ พระนิพนธ์ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ มีวิธีแบ่งคำร้องและมีวิธีการแบ่งเอื้อน ซึ่งถอดมาจากหลักฐานการบรรเลงและขับร้องเพลงลาวเชิณผีน้ในการแสดงละคร เรื่องพระลอ จากแผ่นเสียงตราสุนัขนาน สี่เหลียง ซึ่งขับร้องโดยหม่อมมาลัย กุญชร ณ อยุธยา และแม่ทรัพย์ ดังนี้

--- เชิญ	--- เอ้ย	--- เชิญ	- ฮี - ลง	- อื้อ - เชิญ	--- องค์	-- พระ อัย	- ยะ - กา
--- รี่	--- รี่	--- ช	- ท - ล	- ช - ม	--- ล	-- ช ท	- ล - ช
--- คักดี	- อื้อ - สิทธิ	--- ฤทธิ	- อื้อ - ธา	-- สะ เต็ด	- อื้อ - มา	-- ละ เหลิง	ฮือฮือฮือ อาด
--- ม	- ร - ช	--- ท	- ช - ล	-- ช ม	- ช - ล	-- ช ท	ร ท ล ช

ตัวอย่างที่ 2 ทางร้องเพลงลาวเชิณผีน้ สำหรับกลอนลำนำ
ที่มา : ผู้เขียน

- 2) กลอนบทละคร ปรากฏอยู่ในการแสดงละครเรื่องนางเครือฟ้า พระนิพนธ์ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ มีวิธีแบ่งคำร้องและมีวิธีการแบ่งเอื้อน ดังนี้

----	- พ่อเผ่าสน	-- ละเหลือก	-- ละหลน	- อื้อ - เออ	- เออ - เออ	-- เล่นไป	ฮือฮือฮือ รบ
----	- รี่ รี่	-- ล ช	-- ท ล	- ช - ม	- ช - ล	-- ช ท	ร ท ล ช
--- เชิญ	-พระ-ราม	-- ตามขึ้น	- เคากลาง	อื้อ -- ขน	-- ขึ้นหมาก	- ต่าง- ต่าง	- ตามประเด
--- ช	- ล - ช	-- ล ช	- ล ท ล	- ช - ม	-- ช ล	- ช - ท	- ท ล ช

ตัวอย่างที่ 3 ทางร้องเพลงลาวเชิณผีน้ สำหรับกลอนบทละคร
ที่มา : ผู้เขียน

3) กาพย์ยานี 11 ปรากฏอยู่ในการแสดงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง และในการแสดงระบำเบ็ดเตล็ด ซึ่งมีวิธีแบ่งคำร้องและมีวิธีการแบ่งเอื้อน ดังนี้

----	- นบ - เอ้ย	- - อี อื้อ	- นบ - เกศ	- อื้อ - ไหว้	- เท - เวศ	- - ทุก ทิ	อี้อื้ออือศา
----	- ร - ร	- ม - ร	- ท - ช	- ล - ชม	- ช - ล	- ช - ท	ร ท ล ล
อี้อื้ออือท้าว	- - สวรรค์	- อี - ชัน	- อื้อ - ฟา	อื้อ- ทั้งเจ้า	- อื้อ - ปา	- - - ทุก	อี้อื้อต่ำบล
ท ล ช ชม	- - ร ช	- ร - ลท	- ช - ลท	ล - ช ม	- ร - ช	- - - ท	ร ท ล ช

ตัวอย่างที่ 4 ทางร้องเพลงลาวเชิญผี สำหรับกาพย์ยานี 11

ที่มา : ผู้เขียน

เพลง “ลาวเชิญผี” ในฐานะเพลงประกอบการแสดง

การนำเพลงลาวเชิญผีมาใช้บรรจุในบทการแสดงนั้น พบว่ามีได้ถูกนำมาใช้บ่อยครั้งนัก ทั้งนี้อาจด้วยเพราะว่าเพลงนี้เป็นเพลงไทยที่มีสำเนียงลาว จึงเหมาะที่จะนำมาใช้บรรจุอยู่แต่ในการแสดงละครที่มีเนื้อหาและตัวละครที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมลาวเท่านั้น จากการค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการนำเพลงลาวเชิญผีไปใช้ในการแสดงละคร พบว่ามีการนำเพลงนี้ไปบรรจุอยู่ในการแสดงละคร เรื่องพระลอ พระนิพนธ์ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ของคณะละครปรีดาสัย ดังปรากฏหลักฐานอยู่ในบทการแสดงตอนต้น ฉากที่ 1 ปู่เจ้าเข้าวัง ซึ่งเป็นตอนที่กล่าวถึง พระเพื่อน พระแพง นางริน และนางโรย กล่าวอัญเชิญปู่เจ้าสมิงพราย ซึ่งเป็นเทวดาให้มาปรากฏกายและช่วยเหลือพระเพื่อน พระแพง โดยใช้ฉันทลักษณ์ในการประพันธ์ด้วยกลอนลำนำและร้องด้วยทำนองเพลงลาวเชิญผี ดังนี้

- ร้องเพลงลาวเชิญผี -

เชิญเอ้ยเชิญลง เชิญองค์พระอัยกา คักดีลสิทธิฤทธา เสด็จมาเถลิงอาสน์ ซึ่งเผื่อแต่งตั้งถวายเป็น
พระกายก่องโอภาส ให้เผื่อบังคมบรมบาท สมคิโรภาสนมัสการ ฯ

เชิญเอ้ยเชิญพระปู่ เชิญเสด็จสู่สุทธาการ เหมือนทรงพระสงสาร ให้สองพระหลานพลีกรรม สติมณทล
มงคลอะเคื้อ รับสังเวทเผื่อเผด็จขวัญ ขอชมพระโสมนัสพรณ ล้างวิโยคโคกคัลย์ อุบัติวันตรายวาย ฯ

เชิญเอ้ยเชิญพ่อเจ้า พระปู่เฒ่าสมิงพราย โปรดเห็นพระรูปพระกาย โปรดให้เผื่อถวายเป็นวันทนา โปรด
สังเวทข้าน้อยสำออยทูล โปรดเอื้อนกุลสองนั้ดดา โปรดถึงทิวะเลห์ทเวะกะเถา โปรดทรง พระกรุณาเผื่อ
เทอญ ฯ

สำหรับบทขับร้องเพลงลาวเชิญผี ที่ปรากฏอยู่บทละครเรื่อง พระลอ พระนิพนธ์ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ นอกจากจะมีหลักฐานปรากฏอยู่ในบทการแสดงของเก่าแล้ว ยังปรากฏหลักฐานการบรรเลงและขับร้องอยู่ในแผ่นเสียงตราสุนัขน หน้าสี่เหลี่อง ซึ่งขับร้องโดยหม่อมมัลลย์ กุญชร ณ

อยุธยา และแม่ทรัพย์ โดยพบหลักฐานจากห้องสมุดดนตรีสมเด็จพระเทพรัตน ในไฟล์เสียงตอนที่ 89 ซึ่งกล่าวถึงประวัติและผลงานหม่อมมาลัย กุญชร ณ อยุธยา อดีตนักร้องของวังบ้านหม้อ พร้อมทั้งการขับร้องเพลงสาธิตาแก้วสองชั้นและเพลงลาวเชิณผี โดยสันนิษฐานว่าเพลงลาวเชิณผีนี้ น่าจะบันทึกเสียงราวรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ถือเป็นหลักฐานการบรรเลงและขับร้องเพลงลาวเชิณผีที่เก่าที่สุดที่สามารถสืบค้นได้

ภาพที่ 1 แผ่นเสียงตราสุนัข หน้าสี่เหลี่ยม ซึ่งบันทึกเพลงจากการแสดงละคร เรื่องพระลอ
ขับร้องโดยหม่อมมาลัย กุญชร ณ อยุธยา และแม่ทรัพย์
ที่มา : ภาพถ่ายส่วนบุคคล ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล

การแสดงละครเรื่องสาวเครือฟ้า พระนิพนธ์ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ เป็นบทละครเรื่องหนึ่งของคณะละครปรีดาวัลย์ ที่ปรากฏหลักฐานจากบทละครเก่าว่า ได้มีการนำเพลงลาวเชิณผีมาบรรจู่ใช้ในการแสดงด้วย โดยปรากฏเพลงนี้อยู่ในบทขับร้อง ชุดที่ 2 วิวาท์ ช่วงที่พ่อเฒ่าเชิณ ขบวนขันหมากของร้อยตรีพร้อม พระเอกของเรื่องให้ขึ้นมาบนเรือน ซึ่งใช้ฉันทลักษณ์ในการประพันธ์ด้วยกลอนบทละครและบรรจู่คำร้องด้วยทำนองเพลงลาวเชิณผี ดังนี้

- ร้องเพลงลาวเชิญผี -

(ลูกคู่) พ่อเผ่าสน เถลือกถน เล่นไปรับ ของค่านับ เมี่ยงหมาก อยาทุกอย่าง
เชิญพระราม ตามขึ้น เคหากลาง ขนชั้นหมาก ต่างต่าง ตามประเด ฯ

ต่อมาในพุทธศักราช 2501 กรมศิลปากรได้สร้างการแสดงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ขึ้น โดยผู้
ที่บรรจุเพลงในบทละครเรื่องนี้ คือ นายมนตรี ตราโมท ศิลปินแห่งชาติ สำหรับการแสดงละครพื้นทางเรื่องนี้
ได้ปรากฏหลักฐานจากบทละครว่ามีการนำเพลงลาวเชิญผีมาบรรจุอยู่ในบทขับร้อง ช่วงที่นางพญา
คำปิ่นขอฝนจากเทวดา เจ้าป่า เจ้าเขา และพระวรวงศ์ เทวดาแห่งสายฝน ซึ่งใช้ฉันทลักษณ์ในการประพันธ์
บทนี้ด้วยกาพย์ยานี 11 ดังปรากฏอยู่ในองก์ 2 สุกนิมิต ประพันธ์โดย นางพินดา สิทธิวรรณ ดังนี้

- ร้องเพลงลาวเชิญผี -

นบเอ๋ย นบเกศ	ไหว้เทเวศร์ ทุกทิศา
ท้าวสวรรค์ ขึ้นฟ้า	ทั้งเจ้าป่า ทุกตำบล
ไหว้พระ วรุณราช	ผู้ประสาท หลังสายฝน
หากโอรส จะยืนชนม์	ดำรงรัฐ สวัสดิ์
โปรดเอ๋ย โปรดประทาน	คลบันดาล ด้วยฤทธิ
ทรงเมตตา โปรดปราณี	แก่ข้าน้อย และกุมาร
โปรดดล ให้ฝนถั่ง	ตกไหลหลัง ดังท้อธาร
โปรยปราย ให้สำราญ	ได้อาบกิน ลิ่นทุกขภัย

- ปี่พาทย์ทำเพลงลาวเชิญผี -

- ร้องเกริ่นลาว -

ฟังว่า	นางพญาทรงตามพี่ราชาน
เห็นจริง เชนถ้อยของนงคราญ	เยวามาลย์เสียดิจจาวา
- ส่งกุมารให้ค้าวง -	
- ร้องลาวเชิญผี -	
นบเอ๋ย นบเกศ	ไหว้เทเวศร์ทุกทิศา
ท้าวสวรรค์ ขึ้นฟ้า	ทั้งเจ้าป่าทุกตำบล
ไหว้พระ วรุณราช	ผู้ประสาทหลังสายฝน
หากโอรสจะยืนชนม์	ดำรงรัฐสวัสดิ์
โปรดเอ๋ยโปรดประทาน	คลบันดาลด้วยฤทธิ
ทรงเมตตาโปรดปราณี	แก่ข้าน้อยและกุมาร
โปรดดลให้ฝนถั่ง	ตกไหลหลังดังท้อธาร
โปรยปรายให้สำราญ	ได้อาบกินลิ่นทุกภัย
- ปี่พาทย์ทำเพลงลาวเชิญผีต่อไป -	

ภาพที่ 2 บทการแสดงต้นฉบับ การแสดงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง องก์ 2 สุกนิมิต
ในช่วงนางพญาคำปิ่นขอฝนจากพระวรวงศ์ (เทวดาแห่งสายฝน)

ที่มา : ผู้เขียน

ภาพที่ 3 การแสดงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง องค์ 2 ศุภนิมิตร
ในช่วงนางพญาคำปินขอฝนจากพระวรุณ (เทวดาแห่งสายฝน)
ที่มา : ผู้เขียน

จากหลักฐานการนำเพลงลาวเชิณผิมาใช้บรรจุอยู่ในบทการแสดงละครทั้ง 3 เรื่อง ได้แก่ 1) พระลอ 2) สาวเครือฟ้า และ 3) พญาผานอง นั้น จะสังเกตได้ว่า เพลงนี้ได้ถูกนำมาบรรจุอยู่ในการแสดงละครที่มีเนื้อหาของบทละครและตัวละครที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมลาวทั้งสิ้น ส่วนเรื่องของการนำทำนองเพลงลาวเชิณผิมาบรรจุคำร้องเพื่อใช้สื่อความหมายของบทประพันธ์นั้น พบว่า ในบทละคร เรื่องพระลอ และบทละคร เรื่องพญาผานอง ได้นำเพลงลาวเชิณผิมาใช้ในบริบทและความหมายเดียวกัน กล่าวคือ เพื่อสื่อความหมายถึงการอัญเชิญเทวดาและเทพเจ้าให้มาอำนวยการตามคำอธิษฐาน ส่วนในบทละครเรื่องสาวเครือฟ้า นั้น ได้นำเพลงลาวเชิณผิมาเพื่อสื่อความหมายถึงการเชิญมนุษย์ธรรมดาเท่านั้น ไม่ใช่เทวดาหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์แต่อย่างใด ทั้งหมดนี้จึงแสดงให้เห็นว่าเพลงลาวเชิณผินั้น สามารถนำมาใช้บรรจุในบทละครได้ทั้งในตอนอัญเชิญตัวละครที่เป็นเทพเจ้าหรือเทวดาให้มาอำนวยการและใช้สำหรับเชิญตัวละครที่เป็นมนุษย์ได้ด้วยเช่นกัน ปัจจุบันการนำทำนองเพลงลาวเชิณผิมาใช้ในการแสดงละครนั้น ปรากฏอยู่แต่เพียงในการแสดงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ฉากนางพญาคำปินขอฝนเท่านั้น ส่วนในการแสดงละคร เรื่องพระลอ และการแสดงละครเรื่องสาวเครือฟ้า นั้น ไม่นิยมออกแสดงในบทที่ปรากฏการใช้ทำนองเพลงลาวเชิณผิแล้ว

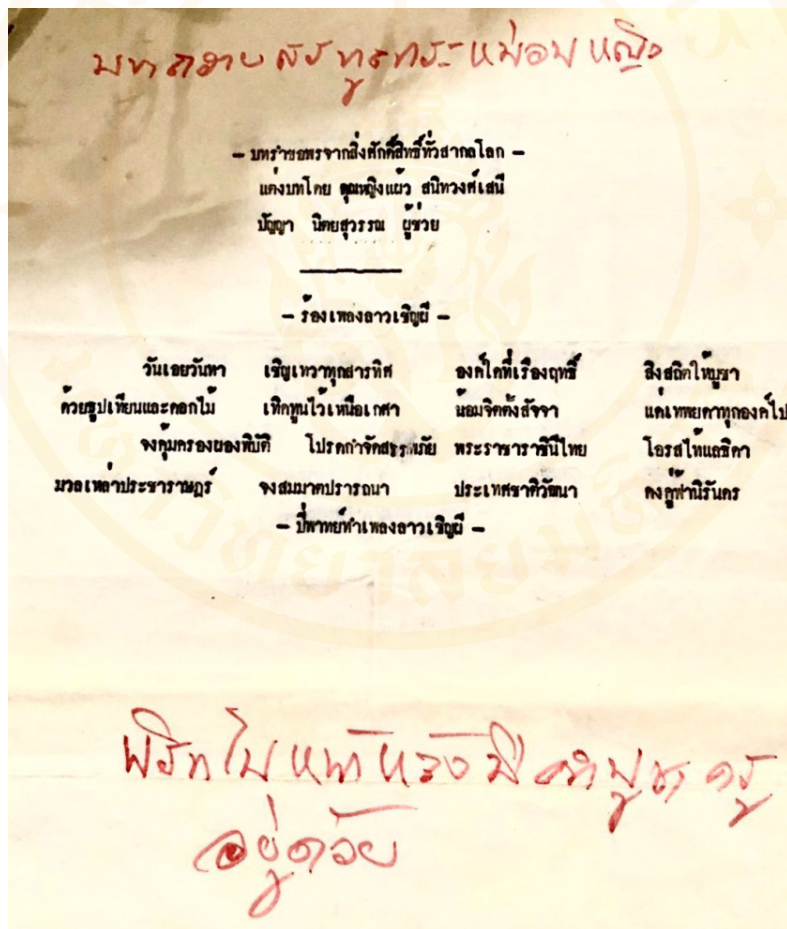
เพลงลาวเชิณผิ นอกจากจะถูกนำมาบรรจุอยู่ในการแสดงละครแล้ว ยังปรากฏหลักฐาน การนำมาใช้ในบริบทของการบรรจุเพลงประกอบการแสดงระบำเบ็ดเตล็ดที่เป็นการถวายพระพรหรือสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณหรือพระกรุณาคุณของพระบรมวงศานุวงศ์อีกด้วย จากการค้นคว้าข้อมูลการบรรจุเพลงในบทรำอาศิรวาทของสำนักการสังคีต กรมศิลปากร พบว่ามีการใช้ทำนองเพลงลาวเชิณผิอยู่ในบทรำอาศิรวาทชุด “รำขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั่วสากลโลก” ซึ่งประพันธ์โดยท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี ศิลปินแห่งชาติ และช่วยประพันธ์บทโดย นายปัญญา นิตยสุวรรณ ใช้ฉันทลักษณ์ในการประพันธ์ด้วยกาพย์ยานี 11 มีเนื้อหาของบทประพันธ์ ดังนี้

บทขับร้องการแสดงชุด “รำขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั่วสากลโลก”

- ร้องเพลงลาวเชิญผี -

วันเอ๋ย วันทา	เชิญเทวา ทุกสารทิศ
องค์ใด ที่เรืองฤทธิ์	สิงสถิต ให้บูชา
ด้วยรูปเทียน และดอกไม้	เทิดทูนไว้ เหนือเกล้า
น้อมจิต ตั้งสัจจา	แต่เทพยดา ทุกองค์ไป
จงคุ้มครอง ผองพิบัติ	โปรดกำจัด สรรพภัย
พระราช ราชนิไทย	โอรสให้ แลธิดา
มวลเหล่า ประชาราษฎร์	จงสมมาด ปราธนา
ประเทศชาติ วัฒนา	คงคู่ฟ้านิรันดร

- ปี่พาทย์ทำเพลงลาวเชิญผี -

ภาพที่ 4 ต้นฉบับบทขับร้องการแสดงชุด “รำขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั่วสากลโลก”
ที่มา : เอกสารส่วนบุคคล ท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี ศิลปินแห่งชาติ

นอกจากบทราอาศิรวาทชุด “รำขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั่วสากลโลก” ซึ่งประพันธ์โดยท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี ศิลปินแห่งชาติ ที่ปรากฏการใช้ทำนองเพลงลาวเชิญผียประกอบการขับร้องแล้ว ต่อมานาย อำนวย บัญราช นักวิชาการละครและดนตรีปฏิบัติการ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร ยังได้นำทำนองเพลงลาวเชิญผียมาบรรจุในบทเพลงแสดงชุด “บวรราชนาถดีจักวิงศ์” เพื่อเตรียมใช้ออกแสดงในรายการแสดงดนตรีสำหรับประชาชน ปีที่ 65 ครั้งที่ 4 การแสดงวิพิธทัศนา “ชมละครพระบวรราชนิพนธ์” ณ สังคีตศาลา บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร อีกด้วย

สำหรับการแสดงชุดนี้ เป็นการแสดงนาฏศิลป์ไทยเชิงอนุรักษ์ ซึ่งประพันธ์บทและบรรจุเพลงขึ้นใหม่ โดยใช้ฉันทลักษณ์ในการประพันธ์ด้วยกาพย์ยานี 11 และบรรจุทำนองร้องด้วยเพลงลาวเชิญผีย มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเทิดพระเกียรติคุณและรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของกรมพระราชวังบวรสถานมงคลทุกพระองค์ ดังปรากฏอยู่ในบทขับร้องของการแสดงชุดนี้ ความหมายของบทประพันธ์นั้นกล่าวถึงพระราชกรณียกิจอันโดดเด่นของกรมพระราชวังบวรสถานมงคลแต่ละพระองค์ ได้แก่ สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถในด้านการทำศึกสงครามและทรงช่วยกอบกู้เอกราชให้ชาติไทย พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าฯ กรมหลวงอิศรสุนทร) พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถในด้านกวีศิลป์ นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และศิลปกรรม สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาเสนานุรักษ์ พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถในด้านการทำศึกสงคราม สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาศักดิพลเสพ พระองค์ทรงทำนุบำรุงพระอารามต่าง ๆ โปรดให้สร้างวัดบวรสถานสุทธาวาส ทรงจัดตั้งคณะละครและพระราชนิพนธ์วรรณกรรมรวมถึงบทละครต่าง ๆ ไว้มากมาย พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถในด้านการทหารเรือ รวมถึงโปรดการดนตรีไทยและการแอ่วแคนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังทรงอุปถัมภ์นักดนตรีไทยที่มากด้วยฝีมือ อาทิ พระประดิษฐไพเราะ (มี ดุริยางกูร) ผู้ซึ่งประพันธ์เพลงเชิดจีน และทรงมีพระราชดำริให้สร้างระนาดทุ้มเหล็กขึ้นอีกด้วย กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถในด้านการทหาร รวมถึงทรงพระนิพนธ์บทละคร สร้างหุ่นละครเล็ก สร้างหุ่นจีน และโปรดให้มีการฝึกหัดจิวในพระราชวังบวรสถานมงคล สำหรับวงดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงชุดนี้ ได้กำหนดให้ใช้แคนวงบรรเลงประกอบการแสดง ทั้งนี้ด้วยแคนวงนั้นเป็นวงดนตรีพื้นเมืองที่หักกลั่นอายุของเพลงลาวเชิญผีย ซึ่งเป็นเพลงไทยสำเนียงลาวได้อย่างดียิ่ง

บทขับร้องการแสดงชุด “บวรราชนาถบดีจักรีวงศ์”

ธำรงค์ บุญราช ประพันธ์บท/บรรจุเพลง

- แคนวาทำเพลงลาวเชิญผี นำ 1 เที้ยว -

(ผู้แสดงฟ้อนออกตามกระบวนท่า)

- ร้องเพลงลาวเชิญผี -

น้อมเอ๋ย น้อมบังคม	กรประนม ก้มเกศ
บวรราช นาถบดี	บรมจักรี ราชวงศ์
ธานี ได้มีสุข	ทรงทำนุถุ ให้เย็นยง
กอบกู้ ชาติอ้ารง	สถิตไว้ สถาวร
บำรุง พระอาราม	ตระการงาม ประภัสสร
พระราช- วังบวร	สุดเพริศพิศ พิไลตา
นิพนธ์ วรรณกรรม	ประดิษฐ์คำ ถ้านักหนา
หุ่นจ้าว แสนโสกา	โชนละคร ก้องเกรียงไกร
ดนตรี ปี่เสนาะ	ทุ้มเหล็กเพราะ จะหาไหน
เชิดจิ้ง ฉับจับใจ	แอ่วลาวแคน สำราญครัน
พระเอ๋ย พระมหา -	กรุณา- ธิคุณอนันต์
ควรเทิด พระคุณสรรพ	สถิตใน ใจประชา
อัญเชิญ บวรเดช	ไทเทเวศร์ เขตวังหน้า
คุ้มครอง ป้องพารา	ราษฎร์รรรษา ทิวาวาร
โปรดคล สยามรัฐ	เจิดจรัส นรินทรกาล
ปรีดีเปรม เกษมศานต์	บันดาลด้วย สวัสดิ์

- แคนวาทำเพลงซุ้ม -

(ผู้แสดงฟ้อนตามกระบวนท่าจนจบ แล้วเข้าโรง)

จบการแสดง

นอกจากนี้ นายอำมรงค์ บุญราช นักวิชาการละครและดนตรีปฏิบัติการ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร ยังได้นำทำนองเพลงลาวเชิณผีมารบรจุอยู่ในการแสดงชุด “สำนึกพระกรุณาเทิดพระนามาไวยอลงกรณ์” อีกด้วย ซึ่งเป็นการแสดงนาฏยศิลป์ไทยเชิงอนุรักษ์ ประพันธ์บทขึ้นใหม่โดยใช้ฉันทลักษณ์ในการประพันธ์ ด้วยกาพย์ยานี 11 และบรรจุทำนองร้องด้วยเพลงลาวเชิณผี เพื่อมอบให้แก่สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อเทิดพระเกียรติคุณและสำนึกพระกรุณาคุณของสมเด็จพระราชปิตุจฉา เจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร ที่ได้ประทานที่ดินสำหรับก่อตั้งมหาวิทยาลัย และขอประทานพรจากพระองค์ท่านให้ คุ้มครองมหาวิทยาลัยและบุคลากรในมหาวิทยาลัย ดังปรากฏในบทขับร้อง ดังนี้

บทขับร้องการแสดงชุด “สำนึกพระกรุณาเทิดพระนามาไวยอลงกรณ์”

อำมรงค์ บุญราช ประพันธ์บท/บรรจุเพลง

- ปี่พาทย์ทำเพลงลาวเชิณผี -

(นักแสดงฟ้อนออกตามกระบวนท่า)

- ร้องลาวเชิณผี -

นบเอ๋ย นบพระเดช	โปรดปกเกศ ข้านิกร
โปรดทรง เอื้ออาทร	หลังพระพร คุ้มครองข้า
ต่างเอ๋ย ต่างสำนึก	ด้วยรกรก กรุณา
ประทาน ที่ดินมา	เป็นมหา วิทยาลัย
โปรดเอ๋ย โปรดประทาน	ดลบันดาล ให้มีชัย
ความรู้ เกริกเกรียงไกร	ปัญญาไซ้ร้ สถาวร
คุ้มครอง ราชภัฏ	โสทธิสวัสดิ์ นิรันดร์
นามาไวย อลงกรณ์	สุขสมร จีรังกาล

- ปี่พาทย์ทำเพลงลาวเชิณผี -

(นักแสดงฟ้อนเข้าตามกระบวนท่า)

จบการแสดง

การนำทำนองเพลงลาวเชิณผีมารบรจุในบทประพันธ์สำหรับการแสดงระบำเบ็ดเตล็ดที่เป็นรำถวาย พระพรหรือรำสำนึกพระมหากรุณาธิคุณ/พระกรุณาคุณของพระบรมวงศานุวงศ์ ดังที่ได้ยกตัวอย่างมาแล้ว ทั้ง 3 ชุดนั้น แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า เพลงลาวเชิณผีนี้สามารถนำมาใช้บรรจุคำร้องเพื่อสื่อความหมาย ไปในทางมงคลได้หลายประการ อาทิ การอัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การบูชาเทวดาหรือเทพเจ้า การขอพรจาก

เทวดาให้ช่วยคุ้มครอง รวมถึงการถวายพระพรแด่พระบรมวงศานุวงศ์และการอัญเชิญพรให้แก่ประเทศชาติ ได้เช่นเดียวกับเพลงที่มีความหมายในทางมงคลเพลงอื่น ๆ ที่นิยมใช้โดยทั่วไป ปัจจุบันการนำทำนองเพลงลาวเชิณมาใช้บรรจุคำร้องในการแสดงระบำเบ็ดเตล็ดที่เป็นการถวายพระพรหรืออวยพรนั้น ยังไม่ปรากฏว่าเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายเท่าไรนัก ทั้งนี้อาจด้วยเพราะชื่อของเพลงที่ใครหลาย ๆ คน ยังเข้าใจว่าเป็นไปในทางที่ไม่ดีเป็นอัมมงคลนั่นเอง

บทสรุป

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจึงสามารถสรุปได้ว่า “เพลงลาวเชิณผี” เป็นเพลงไทยสำเนียงลาวเพลงหนึ่ง ที่นอกจากจะมีความไพเราะและเหมาะสมสำหรับนำมาใช้ขับร้องประกอบการแสดงละครและการแสดงรำเบ็ดเตล็ดแล้ว ในด้านความหมายของเพลงลาวเชิณผีนั้น ยังมีความหมายที่เป็นไปในทางมงคลอีกด้วย ซึ่งความหมายของเพลงนั้น มิได้หมายถึงสิ่งลึกลับ สิ่งชั่วร้าย หรือความอัมมงคลแต่อย่างใด หากแต่คำว่า “เชิณผี” ในที่นี้หมายถึง การอัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การอธิษฐานขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเทวดาให้มาประสาธน์พรและอัญเชิญพรให้ ซึ่งความหมายนี้มีความสอดคล้องกับความเชื่อเกี่ยวกับเรื่อง “ผี” ในวัฒนธรรมของคนไทยแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้ว่า ทุกครั้งที่มีการนำเพลงลาวเชิณผีไปใช้บรรจุคำร้องในบทการแสดงทุก ๆ ครั้งแต่โบราณสมัยนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นไปในทางมงคลทั้งสิ้น

บรรณานุกรม

- ไชยยะ ทางมีศรี. “เพลงลาวเชิณผี.” สัมภาษณ์โดย อัมรงค์ บุญราช. 8 กุมภาพันธ์ 2565.
- ณรงค์ชัย ปิฎกรัษฎ์. *สารานุกรมเพลงไทย*. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, 2542.
- ณัฐภัทร์ สุรินทร์วงศ์ และบาร์นี บุญทรง. “พิธีกรรมพ่อนผีมด : การสื่อสารระหว่างมิติในมุมมองคติชนวิทยา.” *วารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม* ปีที่ 5, ฉบับที่ 1 (9) (มกราคม-มิถุนายน 2560): 77.
- ราชบัณฑิตยสถาน. *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ จำกัด, 2556.
- สันดุสิตธี บรวิงษ์ตระกูล. “การสืบทอดสื่อพื้นบ้าน หมอลำเรื่องต่อกลอน.” *วารสารกระแสวัฒนธรรม* ปีที่ 18, ฉบับที่ 34 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560): 81-90.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. “‘ศาสนาผี’ ที่สุดในโลก ยัง ‘เฮี้ยน’ ที่สุดทั่วไทย.” *มติชนสุดสัปดาห์* ปีที่ 41, ฉบับที่ 2146 (1-7 ตุลาคม 2564): 68.